

Magyary Ágnes

TEST

I.

Meghalt. Biztosan. Látták a lelkét galamb formájában felszállni. Az egész falu. Sőt! Két falu. Hívták a plébánost: mondja ki ő az utolsó szót. A plébános minden tekintetben a legilletékesebb volt élet és halál kérdéseiben. Egy évet járt orvosi egyetemre a szeminárium előtt. Tehát ott állt a két falu lakossága és várták, hogy Isten szolgája nyilatkozzon. De ő hallgatott.

Nehéz bármit is mondani ilyen helyzetben – gondolta Veronika, aki hosszasan nézett a tiszta ég felé elröppenő galamb után, ahogy egyre kisebb és kisebb lett, majd eltűnt a végtelen kékségben. A halál már csak ilyen – szötte tovább a gondolatait, mindenkibe belefojtja a szót. Az erőszakos halál meg még inkább.

A testet a gyerekek találták meg a két falu határában lévő kukoricásban. Valaki a friss termés hancsából keresztet font és az elhunyt mellkasára tette. A gyerekek megesküdték, hogy nem ők voltak. Hittek nekik. A kukorica letaposva, mintha valakik dulakodtak volna. Az elhunyt ruhája is erről tanúskodott. Tanácstalanul nézték a pusztítás nyomait. A plébános is. Sem az orvosi egyetemen, sem a szemináriumban nem készítik fel kellőképpen a hallgatókat arra: az ember mindennél szennyesebb lelke e világ elpusztítására tör.

Néhány öregasszony már a rózsafüzért morzsolta, mások – főleg a fiatalabbak – csendben sírdogáltak. A plébános nem tudta levenni tekintetét a *corpusról*. Pont ez hiányzott innen, nincs már így is eléggé meggyűlve a bajunk! Veronika értette Isten szolgájának tusakodását. Legutóbb, amikor a hatósághoz kellett fordulniuk, bezárták három hónapra a templomot, és minden huszonöt és negyvenöt év közötti férfit elhurcoltak, akiknek aztán csak egy része jött vissza évek múlva. Sosem beszéltek arról, hogy hol voltak, vagy hogy mi történt velük. Pedig akkor csak az volt a gondjuk: majdnem éhen haltak. A termés rossz volt, kifogytak mindenből. Ezért kértek segítséget. Aztán soha többet, inkább éheztek!

A férfiak kérdően néztek a plébánosra, aki tudta, nincs menekvés: cselekedni kell.

- Jó lenne - mondta -, ha ez köztünk maradna.

A két falu egy emberként bólogatott.

- A testet - folytatta mélyről felszakadó sóhajjal - illő módon elsiratjuk, a végtisztességet megadjuk.

Így aztán eltemették Veronikát a kukoricaháncsból font keresztrel együtt.

II.

Az élet sosem egyszerű - ez nem is szorul magyarázatra. De hogy a halál sem, az már igen! A temetés után mindenki megpróbált úgy tenni, mintha semmi sem történt volna. Azt nem lehetne állítani, hogy az események után minden tekintetben felhőtlenül boldogan éltek volna. De éltek. És ez volt a legfontosabb.

Aztán egy nap értesítést kaptak a városból, amely mindkét falu életét teljesen felkavarta.

Az értesítés tulajdonképpen Veronikának jött. A borítékot egyenesen a plébániára vitték. Felbontatlanul. Senkinek sem akaródzott kinyitni a küldeményt. Erre van Isten szolgálója: a kellemetlen dolgok kimondására és a vigasz azonnali megfogalmazására. A két falu a templomba gyűlt össze. A plébános meg a sekrestyében bújt el. Semmi kedve nem volt előjönni. Inkább vedelni kezdte a misebort. Igazságtalanság - gondolta. Ki ő? Talán Isten? Csodát ő nem tud tenni. Márpedig itt csak az segíthet.

A hívek nyugtalanul fészkelődtek a padokban. Az öregasszonyok Mária-himnuszokat énekeltek. A plébános meg azt gondolta, hogy a levelet felbontatlanul elviszik egy távoli faluba, ott bedobják a kukoricásba és aztán mindent a postára fognak. Így őket nem érheti baj. Igazán nem tehetnek róla, ha a közszolgáltatások hanyagul működnek és még egy postai küldeményt sem tudnak megfelelően kikézbésíteni.

A férfiak egyre türelmetlenebbül sugdostak, amikor nyílt a templomajtó. Mindenki megdermedt. Ugyanis mindannyian ott voltak hiánytalanul. Az öregasszonyok abbahagyták az éneklést, a férfiak a sugdosást, a plébános a vedelést. Senki sem mert hátrafordulni. Egy emberként kezdték el a *Hiszekegyet* mondani.

A plébános megértette: a hatóságnak látnia kell, itt csak a szokásos szertartás folyik. Azonnal felkapkodta magára a miseruháját, és rohant. Majd, amikor meglátta, hogy ki lépett be, rájött, látomása van. Annyi év imádkozás, az Írás elmélyült tanulmányozása ellenére sosem jelent meg neki soha semmi. Már a szemináriumban is minden tökfilkónak Mária-jelenése volt, és ő, aki éjszakákat töltött egyedül a kápolnában, hogy végre ő is részese lehessen ennek a csodának, egyetlen dolgot ért el csupán: krónikus kialvatlanságban szenvedett, mert a jéghideg kápolnában való szunyókálás nem számít pihenésnek.

Ezúttal sem volt szerencséje. Nem Mária jelent meg neki. Veronika állt a templomajtóban.

III.

Azaz Veronika szelleme, mivel a lányt illő módon eltemették a két falu jelenlétében, asszonyi könnyek tengerében, húszkilométeresre kanyarított gyászbeszéddel, az égre kunkorodó énekekkel. Annyi virágot hordtak a sírra, hogy szinte kiguvadt a temetőkertből. A temetést követő éjszaka vihar kerekedett és virágeseő borította be a két falut és a két falu határát. Ezek után Veronika – azaz szellemének – megjelenése pimaszság volt. Szemenszedett pofátlanság. Vérlázító merészség, sulyok elvetéssel, elszaladt lovakkal, nagymellényes vérszemek kapásával, a dicsőség fejbe szállásával.

Ilyen szorult helyzetben csakis a teológiához és egyházi szerzőkhöz lehet nyúlni. A plébános emlékei szerint az Ószövetség határozott szigorral tiltja, hogy bárki kapatosan lépjen be a Szentélybe. Ilyesmiből akkoriban hatalmas galibák támadtak. Az Ószövetségben a galibák égő tüzes kemencékben kezdődnek, megelevenedő csontokkal folytatódnak, majd mindenféle szörnyek érkezésével tetőznek. Az ügy menthetetlen volt, hiszen Isten szolgája igencsak felöntött a garatra és ott állt az Úr és Veronika színe előtt. Egy kicsit ugyan reménykedett, hogy ez a józan jelenlét a Szentélyben szabály csak a zsidókra érvényes, de csak áltatta magát. Ebből is látszik: az alkohol nem megoldás, csak további bonyodalmak okozója. Viszont némi vigasztalást is nyert régi olvasmányélményeinek felelevenítéséből, hiszen hol voltak még a tüzes kemencétől és egyéb ószövetségi csapásoktól.

Tulajdonképpen – morfondírozott a plébános – nem olyan rossz a helyzet, csak egész egyszerűen nem kell tudomást venni a valóság

ingatag vonatkozásairól. Tehát mindenki úgy tett, mintha Veronika szelleme nem tért volna vissza. Megtartották a misét és hazamentek lefeküdni. Mert tulajdonképpen nem történt semmi. Szelleme nem létezik. A plébános ugyan egy kicsit többet iszik a kelleténél, a falu népe ijedősebb, mint a frissen kikelt naposcsibék, de oda se neki. Nincs olyan galiba, amit félvállról véve nem lehetne arrébb rugdosni.

IV.

A taktika tehát az volt, hogy nem beszélnek róla, és ha bárhol felbukkana a szellem, úgy tesznek, mintha nem látnák. Remek kis elképzelésnek indult. Aztán a falu lassan megbolondult. Mert Veronika szelleme apokalipszisként csapott le és lassú mozdulatokkal rombolta le a két falu sziklaszilárd alapokra épített önazonosságát. Ilyen szilaj és elvetemült szellemet még nem láttak. Igaz, másmilyen sem. Veronika mindig szerényen öltözködött és viselkedett. Hosszú fekete haját feszes kontyba kötötte. Magasnyakú blúzokat hordott, többnyire valami semlegesebb színűt. Az utcán apró sietős léptekkel jött-ment, a templomba vagy ki a határba az aktuális mezei munkák miatt. A szembejövőknek szemlesütve köszöngetett. Az asszonyokkal sosem pletykálgodott, a falu hírvivőit messzire elkerülte. A bálókba nem járt, táncolni nem szeretett és mindenkinek azt mondta: nem akar férjhez menni, apáca szeretne lenni. Más szavakkal: a halvérű és szürkeégér Veronika nem sok vizet zavart.

Ezzel szemben a szellem mintha Veronika görbe tükre lett volna. És ennek egyáltalán nem örültek a falubeliek. Nem elég, hogy meghalt, de most még visszajár kísérteni is. És még hogy jár vissza?! Kibontott hajjal, lenge, mindent megmutató öltözetben, lóugrásokban nyargalt végig az utcán kurjongatva és énekelve, mint aki megrészegült az elmúlással járó sok hercehurcától. Természetesen rémes kappanhangon kurjongatott, megszegyenítve a veterán alkoholistákat, akik jobbára éjfél után az utca és az éjszaka csendjét teleordibálva botorkáltak haza.

Amikor énekelt, az sem volt sokkal jobb. A néhai Veronika angyali énekhangon zengedezte a *Kyrie eleisont* a templomban; a visszajáró lélek azonban borzalmas fülcsavaró dallamokat kornyikált úgy, hogy a baromfi minden udvaron megvadult, a tehenek teje elapadt és a lovak idegesen prűszköltek. Az emberek nem mertek kilépni a kapun, éjszaka

nem lehetett aludni. De persze a bezárkózás sem segített, mert ha az utcákon mindenhol ott lábatlankodott, akkor a háztartásokban is állandóan beleütötte az orrát az életükbe Veronika szelleme.

Hajnalban, az állatok etetésekor a szénából ugrott ki, a gazda majd beleesett a saját villájába ijedtében. Reggelinél az asztalok alatt mászkált és nyalogatta a bokájukat, de a falu önfegyelmet tanúsítva úgy tett, mintha nem történe semmi. A napközben megrakott boglyákat nevetve döntötte le, majd önfeledten hempergett a szétszóródó szénában.

Ebédnél eleinte minden gyanúsán nyugodt volt. Nem hallatszott be sehonnan a rémes kornyikálás, sehol nem csapkodták az ajtókat vagy a zsalugátereket, ezért kissé megkönnyebbülten kavargatták a levest, amikor hirtelen a kanál mögül a szellem bukkant elő széles mosollyal az arcán, és a következő percben már ugrott is és suttyant be a csodálkozva szélesre nyílt szájakon, mint szilvapálinka dermedt téli reggeleken. A visszajáró lélek vidáman csúszkált fel és alá a nyelőcső és a garat között, mintha csak élményparkban lenne, majd kényelmesen berendezkedett a torokban, amely állandó krahácsolásra ingerelte a két falu lakóit.

De ez még mindig sokkal jobb volt, mint amikor nyugodt kanalazgatásukat irtózatos harangzúgás zavarta meg. Kapát, vedret, kaszát elő – és futottak: hol a tűz, vagy ki támadta meg őket? De csak a szellem hintázott a harangkötélen. Úgy lengedezett ott, mint érett körte szeptember elején, az ág hegyén. És ha már elkezdte, órákon keresztül zúgatta a harangot. Minél jobban felzargathatta a falut, annál jobban érezte magát. Éjszaka bebújt az ágyakba, vagy a szekrényekből dobálta ki a ruhákat, összetörte a poharakat, amelyeket csak ünnepnapokon vettek elő. Az állatokat kiengedte az istállóból.

A két falu idegrendszerre egyberándulva pulzált a Purgatórium szélesre tárt ajtajában. A Sátán valahonnan mélyről vérfagyasztó hangon nevetett.

V.

A határban gyűltek össze, mert a szellem megint harangozó kedvében volt, és egymás szavát sem értették a templomban. Mindenki kialvatlanul kóválygott, a mezei munkával nem haladtak, az állatokat már be sem zárták, hanem hagyták, hogy tehének, lovak, kecskék a legelőkön

csatangoljanak. A termés a fákon rohadt, a konyhakertet a baromfi lézsmálta.

- Ez nem mehet így tovább - okvetetlenkedett Bészabó, aki egy gyermekkori betegsége révén eljutott valami fővárosba (nem voltak biztosak, melyikbe, mert a szájhagyomány szerint nekik nem volt se városuk, se országuk, következésképpen fővárosuk sem lehetett), és ezért ő már iskolázott embernek tartotta magát. Ilyen szavakkal dobálózott, mint tarthatatlan, kikérem magamnak, idegösszeroppanás és élveboncolás. Egyszóval hetet-havat összehordott. Amikor a szócséplésben a kéjgyilkossághoz és a hatóság emlegetéséig jutott, a két falu egy emberként morajlani kezdett. Bészabó elhallgatott. Majd lágyabb húrokat kezdett el pengetni.

- A baj az lehet, hogy nem ástuk elég mélyre - mondta -, ilyen kényes eseteknél nem elég a szokásos két méter.

Nem lelkesedtek túlságosan a gondolatért, hogy újratemessék Veronikát, hiába bizonygatta Bészabó, hogy márpedig nem lesz itt egy perc békességük sem, amíg a szellem lelke megnyugvást nem talál, a két falu kötötte az ebet a karóhoz: akit egyszer földbe tettek, azt ők onnan ki nem veszik, mert az Isten ellen való véték lenne.

- Hacsak! - mondták az emberek.

- Hacsak? - vonta fel a szemöldökét Bészabó.

Hacsak, magyarázták az emberek, nem jelennének meg Jézus urunk szenvedésének stigmái Veronika romlandó testén, és erről az egyházmegyének csak úgy lehetne bizonyosságot szereznie, ha kiföldelnék az elhunytat. Az már teljesen más tézta lenne. Az már nem lenne sírgyalázás, mert a túlvilággal nem lehet ujjat húzni. Csak a püspöknek.

VI.

A plébános ment el személyesen a püspökhöz: hogy csoda történt, Veronikát szentté kell avatni. Ugyanis úgy okoskodott a falu, ezzel a tisztességgel a szellem is meg fog végre nyugodni, ha már apáca akart lenni, lehet-e szebb lezárása földi életének, mint hogy szentté avatják. Ettől a kísértet is szépen lecsendesedik, és minden visszaáll a régi kerékvágásba. A hatóságról már nem is beszélve, mert ha a püspökség is belekeveredik a dologba, akkor ők sem mernek majd akadékoskodni, hogy mi történt itt.

A plébános hosszasan ecsetelte Veronika kiválóságait a szigorú tekintetű püspöknek, aki egykor szemináriumi társa volt – már akkor is nagy stréber, mindent könnyedén bebiflázott, mélységesen bigott és vaskalapos. Veronika – magyarázta nagy átéléssel a plébános – reggeltől estig a templomban imádkozott, a szegényeket, betegeket segítette és olyannyira szentéletű volt, hogy megjelent neki Mária.

– A Szűzanya? – kapta fel a tekintetét a karót nyelt egyházi vezető.

A plébános ájtatos tekintettel bólogatott.

– És vannak szemtanúink? – érdeklődött a püspök.

– Természetesen – mondta istenszolgája –, két falura való.

VII.

A püspök titkárostul utazott a faluba, szívében kétségekkel. Kissé hitetlenkedett. Nem éppen a legjobb emlékei voltak a plébánosáról. Mindig is felelőtlen és duhaj alaknak tartotta. Megbízhatatlannak és kótyagosnak. Érthetetlen volt, mit keres a szemináriumban. A püspök már akkor úgy gondolta, teljesen alkalmatlan a papi szolgálatra, de falura jó lesz.

A történet a Mária-jelenésről és a stigmákról meglehetősen hagymázos népi kalendáriumokba illő képzelgés volt, de mi tagadás, azért jól jött volna valamilyen helyre kis csoda vagy alkalmas szent az egyházmegyének, mert bizony ők ott voltak katolikusok, ahol ez mindenkinek szúrta a szemét – sok kellemetlenségük is adódott emiatt –, de közben az egyháznak és a pápának úgy kellett, mint egy falat kenyér, mert múzeumba illő volt a puszta létezésük.

Ebben a kényes politikai helyzetben nehéz volt elmanőverezni kicsiny közösségüket úgy, hogy ne tartotta volna mindenki árulóknak az előjárókat és janicsároknak a papokat – persze különcök mindig akadtak, mint a plébános, akinek most a kétes falujába utazott a püspök, hogy személyesen szemlélje meg a még kétesebb csodát.

Az asszonyok két napig súrolták a padlót, rázták ki a szőnyegeket, tologatták át a bútorokat, pucolták az ablakokat, mosták a függönyöket, keményítették az ágyneműt és sütötték a húsokat, hogy előjárójuk semmiben sem szenvedjen hiányt. A plébános körültekintően okosította ki a két falu lakóit, milyen válaszokat kell adni a kérdésekre, ha azt akarják, hogy végül csak kiássák Veronikát. Bészabó megjegyezte ugyan, hogy a püspök nem ostoba és át fog látni a szitán, de őt

letorkolták. Mert bármilyen szítán néz is át az ember, a túloldalon bizony rendőrséget, nyomozást és egyéb rondaságokat látna, és azt még a püspök sem akarja.

A püspök tehát méltóságteljes mosollyal és a titkárával érkezett meg. Kegyesen osztogatta az áldást, hagyta, hogy az emberek kezét csókoljanak, és ájtatos hangon misézett a templomban. Szertartásosan ette meg a sült húsokat, majd nyugodni tért a pompásan kikeményített vetett ágyba. Ekkor jött a szellem.

VIII.

A kísértet nem ismert sem embert, sem Istent, és neki aztán a püspök sem sokat jelentett, így aztán se szó, se beszéd, bebújt mellé az ágyba. Az egyházi előljáró – akinek sejtelme sem volt a hazajáró lélek garázdálkodásairól – úgy meglepődött, hogy szinte kiesett a dunyha alól. Az orcátlan szellem további bajok elkerülése végett ráült a püspökre. Az mukkanni sem mert.

IX.

Nehéz szavakat találni arra, hogy mi zajlott le a kísértet és a püspök között, ezért meg sem próbálkozom vele. Annyi bizonyos: kiásták Veronikát, megállapításra került a csoda, majd újra eltemették – most már sokkal mélyebbre, erről a falu gondoskodott.

Vége békességre leltek.

Ugyan valaki mindennap kukoricaháncsból font keresztet tett a sírra, de más szokatlan dolog nem történt.

Egy kis idő elteltével azonban gyereksírás tört fel. A sír mélyéről.